

Dosarul nr.2ds-23/2022
2-11148577-01-2ds-19052022

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (S. Bleșceaga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Vascan, M. Moraru, T. Pelin)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (M. Ghervas, A. Cobăneanu, Iu. Bejenaru, N. Craiu, V. Burduh)

DECIZIE
suplimentară

28 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând cererile Nataliei Romanenco privind succesiunea în drepturile procedurale și întoarcerea executării,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Comerțbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Donteh Plus” privind deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat,

c o n s t a t ă :

La 14 mai 2010, BC „Comerțbank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh-Plus”, solicitând transmiterea silită în posesia BC „Comerțbank” SA, pentru vânzare, apartamentul nr. xxxx, număr cadastral xxxx, care aparține lui Romanenco Vladimir și Mariei Romanenco, cu evacuarea tuturor persoanelor și bunurilor din imobilul indicat și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 08 aprilie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, acțiunea depusă de BC „Comerțbank” SA împotriva lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh-Plus” cu privire la exercitarea dreptului de ipotecă, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău apelul declarat de

BC „Comerțbank” SA a fost respins și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție, corectată prin încheierea din 28 august 2013, a fost admis recursul declarat de BC „Comerțbank” SA, casată decizia din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, fiind emisă o hotărâre nouă de admitere a acțiunii prin care a fost transmis silit în posesia BC „Comerțbank” SA pentru vânzare din numele lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, bunul imobil gajat – apartamentul nr. xx, situat pe str. xxxx cu evacuarea bunurilor mobile și a persoanelor care domiciliază, fără acordarea altui spațiu locativ.

S-a încasat de la Vladimir Romanenco și Maria Romanenco în beneficiul BC „Comerțbank” SA cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 36 430,50 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 20 634 de lei, în total 57 064,50 de lei.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă la 28 august 2013 de Vladimir Romanenco împotriva deciziei din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă la 14 noiembrie 2013 de Maria Romanenco împotriva deciziei din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 31 martie 2014 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea Mariei Romanenco și Vladimir Romanenco cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești pronunțate prin decizia din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 24 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă la 25 martie 2014 de Natalia Romanenco împotriva deciziei din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 11 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova s-a casat decizia din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție și s-a reținut în Curtea Supremă de Justiție prezenta cauză civilă pentru rejudecarea recursului declarat de BC „Comerțbank” SA împotriva deciziei din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 29 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de către BC „Comerțbank” SA și a fost menținută decizia din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către BC „Comerțbank” SA împotriva lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh Plus” privind deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat.

La 18 decembrie 2020, Natalia Romanenco a depus cerere privind întoarcerea executării în temeiul art. art. 157, 159 alin. (1) din Codul de executare, precum și art. 250 din Codul de procedură civilă, invocând că este îndreptățită să solicite restituirea contravalorii de piață a bunului ipotecat, care a fost vândut în anul 2014 or, potrivit raportului de evaluare din 09 noiembrie 2020 întocmit de SRL „Evaltot”, prețul de piață a bunului constituie 42 799 euro.

Prin încheierea din 02 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea Nataliei Romanenco cu privire la întoarcerea executării (f.d. 194-198, vol. III).

La 10 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Romanenco a depus cerere prin care a solicitat în temeiul art. 70 alin. (1) din Codul de procedură civilă, înlocuirea părților în proces Maria Romanenco și Vladimir Romanenco cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco (f.d. 202-203, vol. III).

Ulterior, la 13 decembrie 2021 Natalia Romanenco a depus cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare privind întoarcerea executării, solicitând să fie dispusă încasarea din contul BC „Comerțbank” SA în beneficiul Nataliei Romanenco a contravalorii apartamentului nr. xx, situat pe str. xxxx, număr cadastral xxxx (f.d. 217-218, vol. III).

Prin încheierea din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea Nataliei Romanenco cu privire la înlocuirea părții cu succesorul în drepturile procedurale și cererea privind emiterea unei decizii suplimentare de întoarcere a executării (f.d. 43-48, vol. IV).

La 19 mai 2022, Natalia Romanenco a depus cerere, care în esență se rezumă la întoarcerea executării și înlocuirea părții în proces (a Mariei Romanenco) cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco (f.d.71, vol. IV), așa cum în apărarea drepturilor sale se impune încasarea în beneficiul său din contul BC „Comerțbank” SA a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărârii judecătorești anulate urmare a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 aprilie 2019 pronunțată în cauza Romanenco vs Republica Moldova (nr. 59252/13), anume a contravalorii apartamentului nr. xx, situat pe str. xxxx, număr cadastral xxxx.

Prin referința depusă la 27 iunie 2022, BC „Comerțbank” SA a solicitat respingerea cererilor depuse de Romanenco Natalia ca fiind neîntemeiate (f.d. 84-90, vol. IV).

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că urmează a fi admisă cererea depusă de Natalia Romanenco cu privire la înlocuirea părții cu succesorul în drepturi procedurale, și cererea privind întoarcerea executării, pentru motivele ce succed.

După cum s-a stabilit, Natalia Romanenco, prin cererea depusă la 19 mai 2022 solicită în temeiul art. 70 alin. (1) din Codul de procedură civilă, înlocuirea părților în proces Maria Romanenco și Vladimir Romanenco cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco.

Colegiul reține că, Vladimir Romanenco a decedat la xxxx, fapt confirmat prin hotărârea din 26 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost admisă cererea Mariei Romanenco, s-a constatat faptul acceptării succesiunii prin intrare în posesie de către Maria Romanenco, născută la xxxx, după decesul la xxxx a soțului Vladimir Romanenco, născut la xxxx, locul deschiderii succesiunii fiind mun. Chișinău.

Din conținutul hotărârii judecătorești rezultă că instanța a stabilit că Maria Romanenco a intrat în posesia bunurilor succesoriale, prin faptul că administrează toate bunurile, suportă toate cheltuielile ce țin de întreținerea acestora.

Totodată actele cauzei denotă că Maria Romanenco a decedat la 25 noiembrie 2020, iar în temeiul testamentului olograf din 17 martie 2020 întocmit de către Maria Romanenco a fost eliberat certificatul de moștenitor nr. 659475/100/2020 din 06 aprilie 2021, conform căruia, Natalia Romanenco este moștenitoarea întregii mase succesorală după decesul mamei sale, către care au trecut toate drepturile patrimoniale și obligațiile defunctei, cu excepția celor, care prin natura lor, sunt legate în mod inseparabil de persoana defunctei sau, care potrivit legii, nu se pot transmite de la o persoană la alta.

În conformitate cu art. 70 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

Actele săvârșite până la intrarea în proces a succesorului sânt obligatorii lui în măsura în care ar fi fost obligatorii persoanei pe care succesorul în drepturi a subrogat-o.

Din conținutul normei enunțate rezultă că succesiunea procesuală, ca instituție distinctă a procesului civil, reglementează trecerea drepturilor și obligațiilor procesuale de la o persoană (predecesor) la alta (succesor în drepturi procesuale). În cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios (în cazul dat ca urmare a decesului Mariei Romanenco), instanța de judecată permite înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi, în orice fază a procesului.

În urma celor enunțate, având în vedere că Natalia Romanenco deține calitatea de succesoare a averii defunctei (a activului succesoral), sânt aplicabile cazului dispozițiile art. 70 din Codul de procedură civilă, respectiv urmează a fi admisă cererea depusă de Natalia Romanenco privind succesiunea în drepturile procedurale prin înlocuirea intimatei Maria Romanenco cu succesorul ei în drepturi, Natalia Romanenco, în legătură cu ieșirea intimatei Maria Romanenco din raportul juridic litigios în legătură cu decesul la 25 noiembrie 2020.

Referitor la cererea Nataliei Romanenco privind întoarcerea executării, Colegiul menționează următoarele.

Relevant cazului este faptul că redeschiderea procesului de judecată în prezenta speță și rejudecarea de către Curtea Supremă de Justiție la 29 octombrie 2020 a recursului declarat de BC „Comerțbank” SA împotriva deciziei din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău a avut loc urmare a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 aprilie 2019 pronunțată în cauza Romanenco vs Republica Moldova (nr. 59252/13), prin care a fost constatată încălcarea art. 6 § 1 din Convenție pe motiv că procedurile naționale în prezenta cauză nu au fost echitabile și s-a acordat reclamanților câte 3 600 de euro cu titlu de prejudiciu moral și 1 315 de euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

Prin decizia din 29 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost soluționată problema în fond, fiind respins recursul declarat de către BC „Comerțbank” SA și menținută decizia din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către BC „Comerțbank” SA

împotriva lui Vladimir Romanenco și Maria Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh Plus” privind deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat.

La 18 decembrie 2020, Natalia Romanenco a depus cerere privind întoarcerea executării în temeiul art. art. 157, 159 alin. (1) din Codul de executare, precum și art. 250 din Codul de procedură civilă, invocând că este îndreptățită să solicite restituirea contravalorii de piață a bunului ipotecat, care a fost vândut în anul 2014.

Prin încheierea din 02 iunie 2021 Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea Nataliei Romanenco cu privire la întoarcerea executării (f.d. 194-198, vol. III).

La 10 decembrie 2021, Natalia Romanenco a depus cerere prin care a solicitat în temeiul art. 70 alin. (1) din Codul de procedură civilă, înlocuirea părților în proces Maria Romanenco și Vladimir Romanenco cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco (f.d. 202-203, vol. III).

Ulterior, la 13 decembrie 2021, Natalia Romanenco a depus cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare privind întoarcerea executării, solicitând să fie dispusă încasarea din contul BC „Comerțbank” SA în beneficiul Nataliei Romanenco a contravalorii apartamentului nr. xx, situat pe str. xxxx, număr cadastral xxxx (f.d. 217-218, vol. III).

Colegiul lărgit menționează că prin încheierea din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea Nataliei Romanenco cu privire la înlocuirea părții cu succesorul în drepturile procedurale și cererea cu privire la emiterea unei decizii suplimentare privind întoarcerea executării, fiind menționat că în temeiul articolului 345 lit. o) din Codul de procedură civilă, coroborat cu articolele 158 și 159 din Codul de executare, întoarcerea executării silite este posibilă în procedura în ordonanță (f.d. 43-48, vol. IV).

Respectiv, Curtea Supremă de Justiție a explicat Nataliei Romanenco că urma să își revendice drepturile sale patrimoniale prin procedura întoarcerii executării în prima instanță, prezentând probele corespunzătoare, în special, dovada contravalorii de piață la zi a bunului imobil, apartamentul nr. xx, situat pe str. xxxx, înstrăinat de BC „Comerțbank” SA în anul 2014.

La 24 decembrie 2021, Natalia Romanenco a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cerere cu privire la eliberarea ordonanței judecătorești privind întoarcerea executării prin încasarea din contul BC „Comerțbank” SA în beneficiul creditorului Natalia Romanenco a contravalorii apartamentului nr. xx, situat pe str. xxxx, cu număr cadastral xxxx.

Prin încheierea din 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă cererea Nataliei Romanenco și s-a dispus înlocuirea Mariei Romanenco cu succesorul în drepturi Romanenco Natalia în cadrul procedurii în ordonanță intentată la cererea Nataliei Romanenco cu privire la întoarcerea executării, prin încasarea din contul B.C. „Comerțbank” S.A. a contravalorii apartamentului nr. xxxx, nr. cadastral xxxx.

Prin ordonanța din 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost dispusă întoarcerea executării deciziei din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție, corectată prin încheierea in 28 august 2013, emisă în cauza civilă la cererea de

chemare în judecată înaintată de BC „Comerțbank” SA împotriva Mariei Romanenco și Vladimir Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh-Plus” cu privire la deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat.

S-a încasat din contul BC „Comerțbank” SA în beneficiul creditorului Natalia Romanenco contravaloarea apartamentului nr.xxxx, număr cadastral xxxx4, suma de 44 300 (patruzeci și patru mii trei sute) Euro, echivalent în valută națională conform cursului oficial al BNM la data executării.

La 02 februarie 2022, BC „Comerțbank” SA a înaintat obiecții împotriva ordonanței judecătorești, solicitând admiterea obiecțiilor și anularea ordonanței nr. 2p/o-187/21 din 20 ianuarie 2022.

Prin încheierea din 09 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au fost respinse obiecțiile debitorului BC „Comerțbank” SA împotriva pretențiilor admise prin ordonanța judecătorească nr. 2po-187/21 din 20 ianuarie 2022 și a fost refuzată în anularea ordonanței judecătorești nr. 2po-187/21 din 20 ianuarie 2022 emisă de judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral încheierea 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru soluționând prin decizie problema în fond, cu adoptarea unei încheieri noi prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea înaintată de Natalia Romanenco cu privire la înlocuirea Mariei Romanenco cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco în cadrul procedurii în ordonanță privind întoarcerea executării.

S-a casat integral încheierea 09 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, soluționând prin decizie problema în fond, cu adoptarea unei încheieri noi prin care s-au admis obiecțiile depuse de BC „Comerțbank” SA, împotriva ordonanței din 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a anulat ordonanța din 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Colegiul notează că Curtea de Apel Chișinău a anulat ordonanța din 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, invocând existența unui litigiu de drept care nu poate fi soluționat în temeiul înscrisurilor prezentate de Natalia Romanenco, iar solicitările intimatei privind întoarcerea executării nu se încadrează în exigențele legale ale art. 345 lit. o) din Codul de procedură civilă, care ar permite examinarea acestora în procedură în ordonanță, drept urmare adoptarea unei soluții judecătorești este posibilă doar în cadrul procedurii contencioase.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a menționat că potrivit informației din extrasul din Registrul bunurilor imobile, bunul imobil a cărui contravaloare se solicită, aparține cu drept de proprietate lui Pînzaru Viorel și Pînzaru Natalia, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1588 din 15.07.2014, interesele cărora pot fi lezate, prin menținerea ordonanței judecătorești.

Curtea de Apel Chișinău a mai comunicat Nataliei Romanenco că în conformitate cu art. 348 alin. (4) din Codul de procedură civilă, refuzul de a primi cererea de eliberare a ordonanței judecătorești nu o împiedică să înainteze pretențiile în procedura de examinare a acțiunii civile.

Natalia Romanenco s-a adresat repetat Curții Supreme de Justiție cu cerere privind întoarcerea executării (f.d. 71, vol. IV).

Conform art. 4 din Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale

privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24 iulie 1997, în vigoare din 21 august 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 04 noiembrie 1950.

Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova, a hotărât că principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat, sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului ei intern. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului și legile interne ale Republicii Moldova, potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Constituție, organele de drept sunt obligate să aplice reglementările internaționale.

Colegiul menționează că art. 46 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului reglementează forța obligatorie și executarea hotărârilor, respectiv se aplică fiecărei hotărâri în care Curtea a constatat încălcarea Convenției. Art. 46 prescrie că o constatare a Curții impune statului pârât o obligație legală de a pune capăt încălcării și să repare consecințele acesteia [Papamichalopoulos și alții împotriva Greciei (art. 50), 1995, pct. 34).

În cazul în care un justițiabil a fost condamnat în urma unui proces cu încălcarea art. 6 din Convenție, Curtea poate indica faptul că un nou proces, sau redeschiderea procedurii, dacă este necesar, reprezintă, în principiu, o modalitate adecvată de reparare a încălcării. Pe de altă parte, în unele dintre hotărârile sale, Curtea a hotărât în mod explicit redeschiderea, ca urmare a constatării unei încălcări a art. 6 din Convenție, a unei proceduri finalizate prin hotărâri definitive [Moreira Ferreira împotriva Portugaliei (nr. 2) (MC), 2017, pct. 49 și 51, și Guðmundur Andri Ástráðsson împotriva Islandei (MC), 2020, pct. 311-314.

În acest context, la inițiativa Agentului guvernamental al Republicii Moldova procesul în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către BC „Comerțbank” SA împotriva lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco, intervenient accesoriu SRL „Donteh Plus” privind deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat a fost redeschis prin încheierea din 11 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, iar prin decizia din 29 octombrie 2020 Curtea Supremă de Justiție a rejudecat cauza și a respins recursul declarat de către BC „Comerțbank” SA fiind menținută decizia din 12 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2011 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău în prezenta cauză civilă.

Colegiul notează că la momentul pronunțării deciziei din 29 octombrie 2020, Curtea Supremă de Justiție nu s-a putut expune, din oficiu, în privința întoarcerii executării, așa cum potrivit materialelor dosarului apartamentul nr. xxxx, nr. cadastral xxxx, a fost vândut terților de către BC „Comerțbank” SA încă în anul 2014 (f.d.120,

vol. II), iar prețul de piață al apartamentului nu era cunoscut. Art. 157 alin. (2) din Codul de executare condiționează imperativ că dacă restituirea în natură a bunurilor este imposibilă, instanța de judecată prevede restituirea contravalorii lor, stabilită la data întoarcerii executării.

Având în vedere impedimentele create în urma pronunțării deciziilor irevocabile recente în cauza Romanenco, cât și faptul că de la 29 octombrie 2020 Natalia Romanenco a sesizat la 14 decembrie 2021, ulterior la 17 mai 2022, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei care monitorizează executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului despre faptul de neexecutare și sabotare a deciziei CEDO în cauza Romanenco v. Moldova nr. 59252/13, inclusiv informând Guvernul Republicii Moldova privind remedierea dreptului său încălcat de instanțele naționale, se impune apărarea dreptului Nataliei Romanenco ca succesori în drepturi a lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco care până în prezent își păstrează calitatea de victimă, în condițiile în care părinții săi au fost deposedați de apartamentul nr. xx, situat pe str. Xxxx, număr cadastral xxxx, în urma înstrăinării bunului de către BC „Comerțbank” SA în temeiul unei hotărâri judecătorești anulate ulterior.

În accepțiunea articolului 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

În acest context, ținând cont de caracterul Convenției Europene a Drepturilor Omului și de judiciozitatea redresării oricărui drept încălcat de către autoritățile naționale, litigiul în baza prezentelor cereri deduse spre examinare Curții Supreme de Justiție ar putea fi reexaminat, potențialele părți având posibilitatea reală de a se prevala de legislația națională inechivocă în acest sens.

Conform art. 157 alin. (1) și (2) din Codul de executare, în cazul în care hotărârea executată se anulează și, după rejudecarea cauzei, se adoptă o hotărâre prin care acțiunea se respinge parțial sau integral ori o încheiere de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol, instanța de judecată dispune din oficiu restituirea către pîrît (debitor), din contul reclamantului (creditorului), a tot ceea ce s-a încasat în temeiul hotărîrii anulate, precum și a cheltuielilor de executare.

Dacă restituirea în natură a bunurilor este imposibilă, instanța de judecată prevede restituirea contravalorii lor, stabilită la data întoarcerii executării.

Conform raportului de evaluare a proprietății nr. 001/05.01/2022 întocmit de SRL „Pro Evalex” la 10 ianuarie 2022, în rezultatul lucrărilor de evaluare, valoare de piață pentru proprietatea imobiliară estimată – apartament cu trei camere amplasat în mun. xxxx, ap. xx, nr. cadastral xxxx, suprafața totală de 69 m² s-a constatat a fi 44 300 Euro (f.d.53-55, vol. IV).

Colegiul consideră necesar de a evidenția faptul, că cererea Nataliei Romanenco de a dispune întoarcerea executării hotărîrii anulate ține de aspectul executării hotărîrii judecătorești, fondul cauzei fiind soluționat irevocabil prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2020. Totodată, (ne)executarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2020 se suprapune cu procesul de (ne)executare a hotărîrii Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 aprilie 2019 în cauza nr. 59252/13 Romanenco v. Moldova, proces care durează deja mai mult de 38 luni. Obligarea Nataliei Romanenco de a se adresa în prima instanță în procedură litigioasă

pentru a pune în executare decizia Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2020 ar însemna pentru aceasta inițierea celui de-al treilea set de proceduri. În astfel de circumstanțe, Colegiul urmează să vegheze, în limita împuternicirilor atribuite prin lege, și asupra respectării termenului rezonabil de executare a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului.

Colegiul notează jurisprudența Curții Europene în cauza *Moustakidis v. Grecia* (nr. 58999/13, §21, 29 octombrie 2020, hotărâre (satisfacție echitabilă) conform căreia, dacă, după ce a epuizat fără succes căile de atac interne înainte de a se plânge de încălcarea drepturilor Curții Europene, apoi din nou pentru a doua oară, cu rezultate pozitive, pentru obținerea anulării hotărârii și, în final, să fie supuși unui nou proces, reclamantii au fost obligați să epuizeze remediile pentru a treia oară pentru a putea obține o satisfacție echitabilă din partea Curții, durata totală a procedurii s-ar dovedi a fi incompatibilă cu protecția efectivă a drepturilor omului și ar conduce la o situație incompatibilă cu scopul și obiectul Convenției (a se vedea, în același sens (*Jalloh v. Germania* [MC], nr. 54810/00, § 129, CEDO 2006-IX), *S.L. și J.L. v. Croația* (satisfacție echitabilă), nr. 13712/11, § 15, 6 octombrie 2016) și *Molla Sali v. Grecia* (satisfacție echitabilă) [GC], nr 20452/14 § 38, 18 iunie 2020).

Totodată, trebuie remarcat faptul că în speță Curtea a constatat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1, dat fiind refuzul instanțelor elene de a examina cererile suplimentare de reparare a prejudiciilor înaintate de reclamant, precum și solicitarea adresată reclamantului de a sesiza alte instanțe în acest scop, au modificat caracterul adecvat al despăgubirilor la care avea dreptul.

Cu toate acestea, având în vedere numărul mare de fapte imponderabile din prezenta cauză, Curtea nu poate specula cu privire la suma pe care reclamantul ar fi primit-o dacă instanțele naționale s-ar fi pronunțat asupra pretențiilor sale. Pe de altă parte, Curtea consideră că reclamantul nu a dispus de șanse reale ca o instanță să se pronunțe cu privire la pretențiile sale. Având în vedere că este imposibil de cuantificat cu precizie venitul ratat pe baza elementelor cuprinse în dosar astfel cum au fost prezentate de către părți, Curtea a hotărât să se pronunțe în mod echitabil (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], nr.38433/09, §§ 220-222, CEDO 2012, *Varfis v. Grecia* (satisfacție echitabilă), nr.40409/08, § 22, 13 noiembrie 2014, *Kosmas și alții împotriva Grecia*, §§ 94-96, 29 iunie 2017, și *Kanaginis v. Grecia* (satisfacție echitabilă), nr 27662/09, § 26, 8 martie 2018).

Raportând particularitățile cu totul specifice ale speței la jurisprudența Curții Europene, omisiunea Curții Supreme de Justiție de a pune capăt situației aduse spre judecare va genera un eventual al treilea set de proceduri, ceea ce cu greu s-ar putea concilia cu o protecție efectivă a drepturilor omului.

Aderent circumstanțelor redată, ținând cont de soluțiile și actele judecătorești adoptate în prezentul caz, decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral încheierea 20 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru fiind soluționată prin decizie problema în fond, cu adoptarea unei încheieri noi prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea înaintată de Natalia Romanenco cu privire la înlocuirea Mariei Romanenco cu succesorul în drepturi Natalia Romanenco în cadrul procedurii în ordonanță privind întoarcerea executării, Colegiul lărgit reține specificul particular al acestui caz, care nu este situație ordinară, fapt ce impune Curții

Supreme de Justiție să intervină cu soluție în scopul apărării drepturilor succesorului Natalia Romanenco or, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Romanenco v. Moldova nr. 59252/13 rămâne neexecutată până în prezent în fața Comitetului de Miniștri, iar această soluție a Curții Supreme de Justiție vine exact în susținerea executării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 aprilie 2019.

În acest sens se vor reține informațiile Departamentului pentru executare a hotărârilor CEDO al Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei în adresa Agentului guvernamental al Republicii Moldova din 25 mai 2022 și a Agentului guvernamental al Republicii Moldova în adresa Curții Supreme de Justiție din 10 ianuarie 2022 (f.d. 233, vol. III), cu privire la faptul neexecutării și sabotării deciziei CEDO în cauza Romanenco v. Republica Moldova.

În așa mod, continuând șirul logic al conjuncturii descrise, Curtea Supremă de Justiție consideră că este inadmisibilă inițierea unor alte proceduri litigioase, astfel că urmează a fi dispusă întoarcerea executării, prin încasarea din contul B.C. „Comerțbank” S.A. în beneficiul Nataliei Romanenco a contravalorii apartamentului nr. xxxx, nr. cadastral xxxx, în sumă de 44 300,00 Euro, echivalent în valută națională conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării, sumă ce rezultă din raportul de evaluare a proprietății nr. 001/05.01/2022 din 10 ianuarie 2022.

Statul pârât este cel care trebuie să înlăture orice obstacole din sistemul său juridic intern care ar putea împiedica repararea corespunzătoare a situației reclamantului [Maestri împotriva Italiei (MC), 2004, pct. 47].

În ceea ce privește măsurile individuale, scopul *restitutio in integrum* este acela de a pune reclamantii, pe cât e posibil, în situația care ar fi existat dacă nu ar fi fost încălcate cerințele Convenției. În exercitarea alegerii măsurilor individuale, statul-parte trebuie să țină seama de scopul lor principal de *restitutio in integrum* [Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului (MC), 2019, pct. 150]. Măsurile individuale trebuie să fie oportune, adecvate și suficiente pentru a asigura nivelul maxim posibil de reparare a încălcărilor constatate de Curte.

Totodată, având în vedere că până la redeschiderea procesului din contul lui Vladimir Romanenco și Mariei Romanenco a fost încasată suma de 59 029,86 lei cu titlu de cheltuieli de executare în rezultatul intentării procedurii de executare a deciziei din 15 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție, desființate urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 09 aprilie 2019 a hotărârii în cauza Romanenco v. Moldova nr. 59252/13, respectiv în temeiul art. 157 alin. (1) din Codul de executare, succesoarei Natalia Romanenco urmează a-i fi compensate și cheltuielile de executare în quantum total de 59 029,86 lei.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a admite cererea Nataliei Romanenco privind succesiunea în drepturile procedurale și cererea privind întoarcerea executării.

În conformitate cu prevederile art. art. 157-160 din Codul de executare, art. art. 70, 250 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite cererea depusă de Natalia Romanenco.

Se înlocuiește intimata Maria Romanenco, decedată la data de 25 noiembrie 2020, cu succesoarea ei în drepturi, Natalia Romanenco.

Se dispune întoarcerea executării deciziei Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2013, corectată prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 august 2013, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Banca Comercială „Comerțbank” Societate pe Acțiuni împotriva Mariei Romanenco și Vladimir Romanenco, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Donteh-Plus” cu privire la deposedarea și transmiterea silită în posesie a bunului imobil ipotecat.

Se încasează din contul Băncii Comerciale „Comerțbank” Societate pe Acțiuni în beneficiul Nataliei Romanenco contravaloarea apartamentului nr. xxxx, număr cadastral xxxx, în sumă de 44 300 (patruzeci și patru mii trei sute) euro, echivalent în valută națională conform cursului oficial al BNM la data executării.

Se încasează din contul Băncii Comerciale „Comerțbank” Societate pe Acțiuni în beneficiul Nataliei Romanenco cheltuielile de executare suportate în urma intentării procedurilor de executare în cuantum de 59 029,86 lei (cincizeci și nouă mii douăzeci și nouă lei 86 bani).

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Victor Burduh